

GAZETA TRANSILVANIEI

Biblioteca Universitatii
767-2673

PROPRIETAR: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRĂȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
unui comitet de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tâ. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA
1838

GILBARIȚIU ȘI ȘEINTIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACTIA ȘI ADRESA
BRĂȘOV

B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 1513
Abonamentul anual lei 200. Autorități și Societăți lei 50.
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 33

3/15 Mai 1941

Anul 104

Pe cărările Iancului

Ni l-au dăruit Munții Apuseni, un an după ce Gheorghe Lazăr, infirm și amărit, se stingea la Avrig. S'a ridicat năvalnic din Vidra de Sus și a sfârșit, pe-o targă, în curtea săteanului Stupină, la Baia de Criș, cu fluierul lângă el, tot ce-i mai rămăsese dintr'o viață de sbucium închinată neamului său, pe care nu l-a vrut slugă nimănui.

La 3/15 Mai 1848, fostul „Avrămuț” al școlilor dela Câmpeni, vine la Blaj cu cei zece mii de Moși ai lui. Tânărul avocat, cel atât de puțin la vorbă, știa că drepturile unei națiuni nu se pot apăra decât într'un singur fel. Din toate discuțiunile care s'au dus, Moșul îndârjit dar clar-văzător n'a priceput decât un singur lucru: *esențialul*, formulat limpede de Simeon Barnuțiu: „*Libertatea fiecărei națiuni nu poate fi decât națională și libertate fără naționalitate nu se poate pricepe la nici un popor de pe pământ.*”

Or, Ungurii lui Kossuth luptau pentru o libertate a lor și numai a lor, fapt pe care-l adevăresc prin baia de sânge românesc dela Mihăiț, întâmplata cu vre-o șaptesprezece zile după atunarea de pe „Câmpul Libertății”.

„Craii Munților” nu înțelegea asemenea „libertăți” venite dela un popor, ai cărui conducători, cum spunea mai târziu Barițiu și Barnuțiu într'un manifest „alta zic și alta fac.”

De altfel, dacă în sufletul Iancului ar mai fi existat vre-o umbră de îndoială asupra intențiilor maghiare de a uni Ardealul cu Ungaria, întâlnirea cu Vasvări l-a lamurit pentru totdeauna.

Ce s'a întârpiat apoi, până la trecerea lui în legendă, neamul acesta o știe.

Astăzi, ridicându-ne deasupra dărmăturilor unei țări, prăbușită din pricina nevrednicilor și a atât de multor închinători la alte altare decât cele ale jertfelor acestui neam, azi ne-am dorit un nou „Câmp al Libertății”. Din creștele munților să sune din nou glas de tulnic, de pretutindeni să coboare țărâni în tundrele lor, iar jos, pe câmpie, Vladicii să dea binecuvântarea celor ce din nou stau gata pentru definitivă rătăială.

Ne muștra mormântul dela Tebea, ne judeca crucea dela Bocșa Română sub care zace Barnuțiu, cea dela Sibiu a lui Barițiu, cea dela Brașov a lui Andrei Mureșianu.

Cel mai de seama capitol al istoriei noastre naționale, început pe „Câmpul Libertății” dela Blaj, la 1848, încă n'a fost încheiat.

Cei de-atunci, mandatarii ai unui neam nedepins cu jugul, și-au făcut datoria întregă.

Astăzi, dacă nu vrem să apese asupra noastră blăstămii tuturor martirilor ai căror beneficiari am fost, să ne aducem aminte de cel care-și doarme somnul de veci la Tebea, lângă gorunul lui Iloria, celălalt uriaș al vrierilor acestui neam.

Și să pornim pe cărările lui, chiar dacă am ști că la capătul lor nu ne așteaptă decât o targă, în curtea altui Ion Stupină,

„Gazeta Transilvaniei”

„Resping, în numele neamului românesc, mărinimozitatea voastră! Dreptul istoric pe care-l invocați voi are să se spulbere înaintea drepturilor omului. Am suferit, spre rușinea veacului, robie îndelungată. Pretindem ștergerea sclăviei și egalitate perfectă, sau moarte!”

AVRAM IANCU

FOILETONUL
„GAZETEI TRANSILVANIEI”

TIMOTEI CIPARIU și Reuniunea Femeilor Române din Brașov

de Ștefan Manciulea

În societate dela mrieri se cere mai multă rezerva de cât dela bărbați. Fetele se cade să se țină, din multe respecturi, mai pasive și au de a se lăsa întru îndreptarea părinților sau altor persoane cărora sunt încredințate. Discursurile tinerelor în societate să fie simple, despoiate de toată maliția sau vorbirea de rău; mai mult urmarea discursurilor începute de alții, de cât numai teme, propuse de ele. Ele au de a se păzi, de orice, de a arăta spirit mult, de a povesti istorie, și de a se disputa cu seriozitate. Tânăra spre a se folosi din conversațiune și a se face bine educată, are de a studia purtările

doamnelor alese atât întru cuprinderea persoanelor, cât și întru petrecerea și întru vorbirea cu acelea.

Sunt lucruri care pentru bărbat pot fi indiferente și suferitoare, iar pentru femei foarte neplăcute. Spre exemplu: a bea în scurt timp multe farfurii de cafea sau de ceai, a fuma pe nas, a bea lichioruri. Necuviincioase și ostentările de curaj, entuziasmul pentru faptele de bătaie, și asemenea lucruri. Peste tot adevăratul, curajul femeii e cel ce-i iese din bunătatea inimii ei, cu acela se face mai frumoasă decât toate frumoasele și despre acela poate cuvânta fără de a avea frică, că o vor socoti

laudăroasă, și fara de a-și strămuta propriul caracter natural.

O persoana bine educată, și de data a trăi în societate, se știe afla întrânsa fără greutate și fără turburări. Cu toate acestea, tânăra se cade să aiba atâtă rețineră, cât mai bine să lăse pe oameni să creadă, că nu are de voltare. Tânăra prea dezvoltată face te teme, că pe încetul va să ajungă la nerușinare, și dă îndrăsneală feciorilor să-i vorbească discursuri necuvincioase și defăimatoare. Femeia nu e mai mult respectată, dacă nu-și câștigă ea însăși respectul cu contenirea sa.

Multă petrecere află domnișoarele în muzică și dans. Când vreuna va fi invitată a scena, nu se cade a se arăta prea fricoasă și uricioasă retrăgându-se fără înduplecare, nice sezând odată, pentru exemplu, la fortepian a continua prea îndelung, ca să nu li se urască ascultătorilor, cari ușor se mulțumesc cu o mică probă, atât spre a avea ocaziune de a putea lauda, cât și spre a anima întru studiu.

3 | 15 MAI 1848

Actualitatea unui discurs

de V. Branisce

Se împlinesc de atunci 93 de ani. Era în primăvara învolburată a anului 1848, când ideile revoluționare pornite din apusul generos, rupeau în calea lor zăgazuri.

Neamul românesc de pe întreg cuprinsul Daciei, aștepta cu înfrigurare zorile unei alte lumi.

În vârtejul acestor evenimente ceru poporul maghiar unirea Transilvaniei cu Ungaria, promițându-le Românilor drepturile la care aspirau de veacuri și care mereu le fuseseră refuzate.

Opinia publică sovăitoare nu știa ce drum să urmeze. Să creadă în promisiunile ademenitoare ale Ungurilor, sau să ia o atitudine de rezistență. Pe de-o parte erau avantajii garantate de oficialitatea ungară, dictate de oportunismul politic al momentului, pe de-altă parte erau instinctele gregare ale neamului românesc. Această situație haotică în care se găseau conducătorii Românilor o definește foarte plastic Gh. Barițiu într'un articol din Gazeta Transilvaniei, zicând că Români așteaptă pe cineva să-i ia de mână și să le zică:

„Veniți încoace, aici să stați, de aici să porniți, cutare să voți, acestea să pretindeți înainte de toate“.

În această situație nelămurită a spiritelor răsună un glas, un glas puternic.

Erau cuvintele pe care le rosti în catedrala dela Blaj la 2/14 Mai 1848 Simeon Bărnăuțiu, în preseara marelui adunări de pe Câmpia Libertății.

Ieșite din cea mai curată înflăcărare națională, expuse cu o neîntrecută argumentare logică, ideile lui Simeon Bărnăuțiu și-au păstrat până astăzi toată actualitatea.

Ele formează strigătul de alarmă al unui neam găsit la răspântie istorică, al unui neam care-și vede amenințată existența ființei lui naționale. Iată ce zice Bărnăuțiu:

„Care națiune de pe pământ nu s'ar ridica dela mic până la mare când își vede numărâte zilele vieții? Libertatea ori căruia popor e bunul lui cel mai înalt și naționalitatea e libertatea lui cea din urmă: ce preț mai are viața lui, după ce și-a pierdut tot care-l face demn să mai fie pe pământ?“

Acest discurs al lui S. Bărnăuțiu, a servit ca punct de plecare motiunii votate în adunarea dela Blaj.

Hotărârile acestei adunări au fost primite cu însuflețire de cei 40.000 de Români, veniți din toate colțurile Ardealului să-și rostească cuvântul, și au fost ascultate cu sfințenie de aleșii reprezentanți ai tineretului de dincolo de Carpați. Căci la Blaj, în ziua cea mare a adunării, între zehile țărănești de pe Târnavă, Olt, Murăș, Someș și Crișuri și alături de cărturarilor ardeleni, erau de față și Vasile Alecsandri, Alexandru Cuza, C. Negri, Alecu Russo și alți luptători ai neamului.

SIMEON BĂRNĂUȚIU

„Să nu ne ducem la masa libertății ungurești, căci bucațele ei toate sunt înveninate; să nu ne vindem țara și limba, căci perzându-se odată, nu se mai poate câștiga; uniți-vă cu poporul toți, preoți, nobili, cetățeni, ostași, învățați, și vă consultați cu un cuget asupra mijloacelor reînvierii naționale, pentru că toți sunteți fii ai aceleiași mame și cauza este comună; țineți cu poporul toți, ca să nu ratați, pentru că poporul nu se abate dela natură, nici nu-l trag străinii așa ușor în partea lor, cum îi trag pe unii din celelalte clase, cari urlă împreună cu lupii și sâșie pe popor dimpreună cu aceștia; nu vă abateți dela cauza națională de frica luptei: cugetați, că alte popoare s'au luptat cente de ani pentru libertate... În mâna acestei adunări e pusă viața și moartea, soarta prezentă și viitorul, nu al unui om, ci al unei națiuni întregi... nu vă abateți dela cauza națională de frica luptei.“

SIMEON BĂRNĂUȚIU

din discursul dela 2/14 Mai 1844

Un tribun brașovean

AXENTIE SEVERU

Nicolae Bălcescu revoluționarul

de N. Georgescu-Tistu

Când ne amintim volbura anilor 1848—49, reapare totdeauna, în același nimb de icoană venerată, figura palidă, cu obrajii supti de suferință, cu ochii adânciți în orbite dar scânteind de lumini profetice, a naționalistului martir care a fost, în scurta și sbuciumată lui viață, Nicolae Bălcescu. Băețușul firav dela Colegiul Sfântul Sava din București, care purta în ghiozdanul lui de școală, alături de manuale și notițe temeinice din lecturile lui pasionate încă de pe atunci, după cronicari, și tot ce se scrisese despre istoria neamului românesc — așa cum ne povestește duios colegul și prietenul Ion Ghica — avea un temperament revoluționar, vijelios, mereu în acțiune, plin de inițiative mărețe și gata oricând să treacă la fapte, fără nici un gând de interes personal, ci cu risc până la jertfirea însăși a vieții. Chiar adâncile lui înclinări cărturărești, căci a fost primul nostru istoric care s'a preocupat de evoluția claselor sociale și a instituțiilor (mai ales de țărani și armată), le pune în serviciul arzătorului său patriotism. Istoria lui Mihai Viteazul a scris-o ca o epopee națională de vitejie și de unire, în fraze calde și avântate, care ne mișcă și azi sufletul.

O atât de mare dragoste pentru țara și neamul lui de pretutindeni se împletesc în inima Bălcescului, amic și colaborator cu Moldovenii (Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri) și cu Ardelenii (Gheorghe Barițiu, Avram Iancu), mai ales cu sentimentul dreptății pentru cei mulți și obidiți și cu dorul de libertate.

Ideile democratice revoluționare, care stăpâneau în vremea aceea pe tinerii intelectuali români sub influența apusului, se loveau în drumul lor pentru desrobirea popoarelor de reacția puternică Rusii. Ca stavilă a Imperiului rus cotropitor, o minte luminată ca a lui Bălcescu o vedea nu în șubreul stat turcesc, ci în unirea dintre popoarele naționaliste: Români, Unguri, Poloni, Sârbi și Bulgari.

Cu acest gând curat și după desamăgirea ce-i adusese înăbușirea mișcării revoluționare din Moldova și chiar a celei din Muntenia, o clipă victorioasă și având printre conducătorii ei cei mai destoinici pe însuși Bălcescu, acesta a pornit curajos o acțiune de unire întâi între Români din toate provinciile, în deosebi revoluționarii siliți să se expatrieze, apoi

între Români și Unguri. În amândouă încercările n'a isbutit. Prima s'a înăbușit în atmosfera tulbură revoluționară, în care grupuri-grupuri de fruntași exilați se găseau izolați la mari depărtări și în grele nevoi printre streini dușmănoși ori indiferenți.

Acțiunea lui Nicolae Bălcescu, de a apropia pe Români de Unguri pentru a se sprijini reciproc în lupta contra Rușilor, s'a isbit de intransigența maghiară. Alianța propusă de el în întrevederile pe care le-a avut cu guvernul revoluționar a lui Kossuth, cuprindea organizarea unei legiuni române în armata ungară și drepturi naționale pentru Români în biserica, școala și administrația din Ardeal. Abia târziu Ungurii și-au dat seama că propunerile lui Bălcescu erau bune, dar n'a mai fost răgaz să fie re-luate, căci armata rusească a reușit să înfrângă rezistența Ungurilor. Urmărit, pe drept cuvânt, de învingători, Bălcescu se refugiază în munții Apuseni, unde străjuia mica dar dârza oaste a lui Avram Iancu. Ce moment înălțător și semnificativ e întâlnirea celor doi eroi! Îi una aceeași dogoritoare iubire de neam și de libertate și priveau amândoi în față, fără teamă, în mijlocul țărănimii, primejdiile din calea idealului ce-i însufleția.

Abia scăpat prin multe peripecii de Austrieci, Bălcescu ajunge la Paris, unde luptă neîntrerupt pentru concentrarea emigranților români și pentru câștigarea guvernelor apusene la cauza românească. De atunci datează discursul ce-a ținut la o întrunire a studenților români despre *Mișcarea Românilor din Ardeal la 1848*, pe care el o cunoștea din amintiri personale atât de prețioase.

Cu sănătatea sdruncinată încă din tinerețe, când suferise închiisoare pentru lupta lui națională și se alesese cu o boală de piept, Bălcescu își încordează ultimele puteri ca să înainteze în scrierea lui despre domnia fulgerătoare a lui Mihai Viteazul, făuritorul primei mari uniri românești. Nelăsat să se întoarcă în țară, își prelungește exilul în Italia și moare sărac și singur, între streini, la Palermo. Dar amintirea lui trăește din ce în ce mai vie printre noi, căci marele lui suflet românesc și jertfa întregii lui vieți pe altarul patriei sunt un exemplu și un imbold veșnic spre idealul urmărit de toți: iubirea de neam și sacrificiul pentru înălțarea lui.

„Uitați-vă pe câmp, Românilor! sîntem mulți ca cucuruzul brazilor, sîntem mulți și tari, că Dumnezeu e cu noi!“

AVRAM IANCU

Români!

Recitiți discursul

lui Simeon Bărnăuțiu

rostit la 2/14 Mai 1848.

Sufletul generației dela 1848

de I. Bozdog

Incerările îndelungate, cu cortegiul umililor, șirul neîntrerupt al nedreptăților și chinurilor sângeroase au slăbit adeseori neamul nostru, mai ales aici în Ardeal, în leagănul obârșiei sale, dar n'au putut nici să-l schimonosească, nici să-l altereze și cu atât mai puțin să-l schimbe în ființa lui structurală sufletească.

Un profund *simț de omenie, dreptate și milă*, izvorit din adâncul sufletului său creștinesc, oțelit în vâltoarea atâtor nedreptăți de veacuri, îl face să-și păstreze și în mijlocul celor mai grele clipe ale existenței sale, ca și în prea puținenele sclipiri luminoase, dreapta sa judecată, calmul și cumpătul caracteristic firilor și inimilor călite.

Oprindu-ne un moment cu gândul asupra celui mai luminos prag din viața neamului nostru, stropit îmbelșugat cu sânge, vieți și avut românesc, care a fost anul 1848, rămânem uimiți de patriotismul și naționalismul într-adevăr *eroic* al acestei generații, care, — în focul celor mai grele torturi, celor mai nedrepte *năpaste* asvârlite asupra lui drept plată a luptei bărbătești, — a lămurit adevărata comoară a sufletului românesc: *simțul de omenie și echitate*.

După marea adunare națională de pe Câmpia libertății, dela 3/15 Mai 1848, în care și-a ridicat cu toată demnitatea capul, până aci plecat, spre șirul neamurilor libere și îndreptățite a trăi omeneste, în ochii zecilor de mii de iobagi oropsiți au licărit pentru întâia oră lacrimile bucuriei și mândriei naționale și o liniște dumnezească s'a sălășluit în inimile sbuciumate până atunci.

S'au retras în liniște și ordine atât de exemplară, încât au stors cuvinte de admirație chiar de pe buzele celor mai neîmpăcați dușmani ai neamului, care erau îngroziți de această zi, în care li s'a făcut judecata cea mare a nedreptăților de veacuri.

Universitatea săsească din Sibiu încă la 3 Aprilie 1848, mult înainte deci de adunarea dela Blaj, cu nr. 458/1848 *recunoscu ca egal îndreptățiti pe toți Românii din ținutul săsesc cu conaționalii lor*, tăind porțiuni canonice corespunzătoare din pământul comunelor și pentru preoții ortodocși, sau plătindu-le contravaloarea din casieria comunală, acolo unde nu mai erau atari averi comunale.

Același lucru îl așteptau, cu mai multă dreptate deci, Românii și dela guvern. În luna Iunie Dieta și votă ștergerea iobăgiei, a dijmei și urbariului. Atunci însă se deslănțuie furia nobilimii ungurești, care caută pretexte spre a se putea năpusti asupra satelor românești, cărora le reveneau moșiile. Pe fruntașii, care au luat parte la adunarea dela Blaj, îi întemnițează, iar pe unii îi execută. Incep să

aprendă satele, bisericile și să omoare în masse în satele românești, cum au făcut la Mihalț, pe Mureș și la Luna, pe Arieș. Cete de Săcui plătiți năvălesc peste ținuturile românești; ard pe ruguri copii și femei, schinguesc bătrani și preoți, în care vreme *marea de Români stă mută și nemișcată*, căci Comitetul național dela Sibiu le dăduse ordin să stea pe pace și să aștepte.

Când faptele criminale copleșesc fața întregului Ardeal, când furia nobililor nu mai cunoaște margini, conducătorii Români le

adrează un nou apel iobagilor, rugându-i să mai sufere. Iată câteva fraze din acest apel lansat la 7/19 Oct. 1848: „Purtați-vă *frățeste* către toate națiunile, *omeneste* chiar și *către vrăjmașii voștri* și toată lumea vă va iubi, — iar dacă ei totuși nu vor înțelege — vom începe războiul crunt. Mulți dintre voi vor săngera și vor cădea pentru pacea cea dreaptă, dar sângele lor va îngrășa pământul *libertății și al naționalității*. Unele din satele voastre se vor preface în cenușă, dar în locul lor *se vor ridica alte sate slobode ale Românilor*

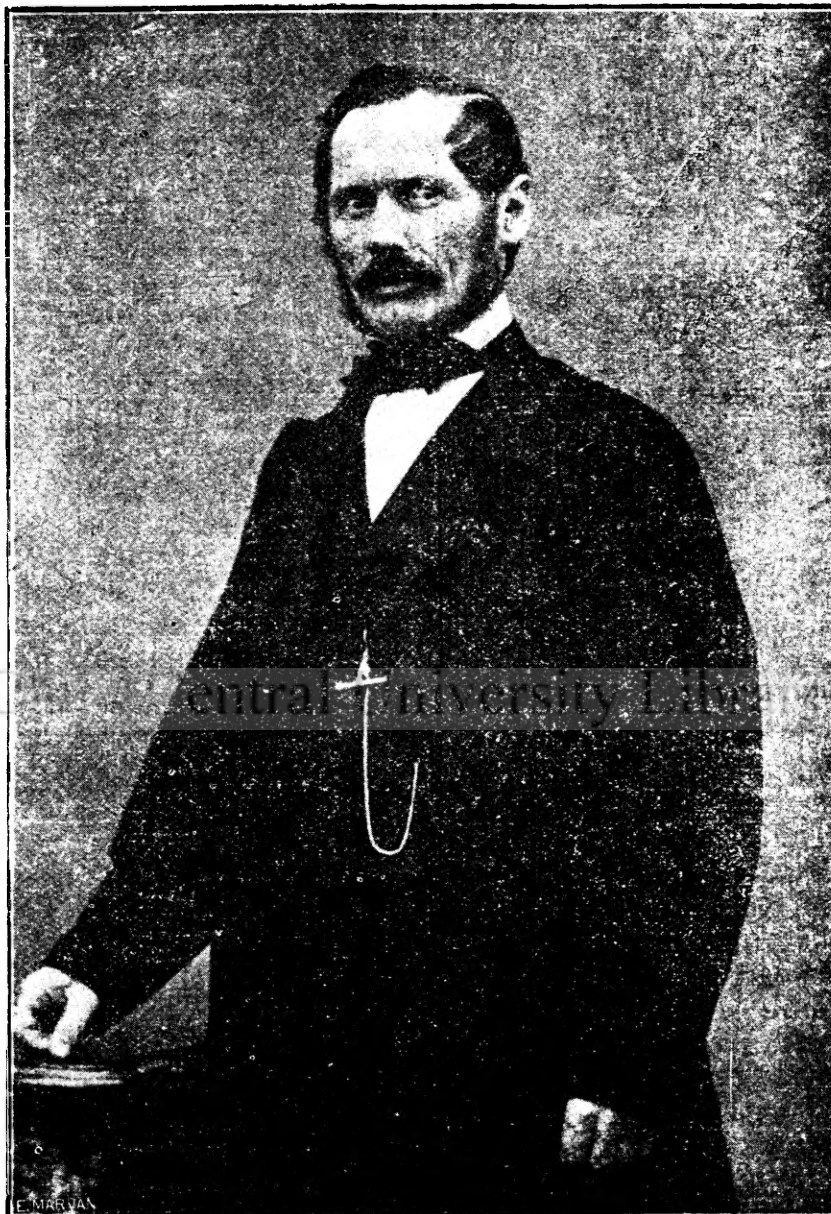
națiunea Sasa. Vă deschidem cu toată dorința *frățestele noastre brațe, cele trecute să fie uitate, și o fieră nedeslegătoare să ne întrunească*. Picătura cea mai de pe urmă a sângelui nostru să curgă pentru apărarea drepturilor și libertăților voastre ca și pentru ale noastre. Dacă totuși va trebui să luptăm: Fie! nimicire la tot dușmanul, care poate strica, umanitate și generozitate pentru toți aceia, a căror nimicire nu folosește nimănui, cruțare cu învinșii, cu prinșii, cu copiii, femeile și bătrânii. Dacă voi nu vă veți astâmpără „am fi siliți a sugruma tirania cu tiranie, apoi de ne-ar și săngera inima, aceasta noi tot ar trebui să o facem pentru însăși omenirea“.

La această disciplină de fier a mulțimilor a contribuit nu numai prestigiul conducătorilor mai vârstnici, ci aceeași matură și devotată gândire a tineretului aceluși timp. Darea de seamă a adunării naționale se încheie cu aceste elogioase cuvinte: „Purtarea jumimii noastre literate și cultivate fu în adevăr de model, modestia ei ne oprește a o acoperi de laude, destul că ținerea poporului în cea mai deplină liniște și ascultare, întărirea lucrurilor câte era să se pună pe hârtie... sunt rezultate ale osteneții junilor noștri. Dea ceriul, ca venitorul nostru să fie consolidat într'ansa“.

Iată secretul marilor reușite în clipele cruciale ale neamului: același gând, aceeași simțire în tineri și bătrani, cărturari și țărani, pe întreg pământul românesc.

Fie ca această oglindire a unității sufletești din ziua de 3/15 Mai 1848 să creeze aceeași comunitate de simțire și gândire în întreg neamul românesc!

Așa, apoi, biruința noastră este apropiată și sigură!

GHEORGHE BARIȚIU

slobozi. Averele noastre ce se va jertfi pe altarul credinții o vom primi înapoi cu dobândă îndoită. Moarte și prăpădenie dușmanilor, iertare și milă celor nearmați, prinșilor, biruiților, muierilor, copiilor și bătrânilor. Numai cel fricos și slab săvârșește cruzimi. Prin cruzimi ați necinsti a voastră vrednicie omenască, s'ar sălbătăci năravurile voastre, ați arăta că sunteți vrednici de libertatea, pentru care luptați. Istoria înfierează cu ocară vecinică pe omul turbat, care săvârșește cruzimi“.

Același Comitet național adresează o „Prochiamățiune“ și către națiunea săcuio-ungară, în același timp, din care reținem abia câteva fraze, deși ar trebui să le traducem și multiplicăm în sute de mii de exemplare în toate limbile europene, spre a arăta înalta concepție etică a neamului nostru de-atunci, frapant de identică și cu cea de azi! (Ambele prochiamățiuni sunt

iscălite de: A. Tr. Laurian, Simeon Bărnăuțiu, N. Balășescu, T. Cipariu, Fl. Micașiu și I. Branu). Deși unii dintre subscriitorii trecuseră deja prin închisorile ungurești, totuși ei fac o netă deosebire între poporul săcuio-maghiar și „facțiunea sălbatecă“. „Între noi și această facțiune nu poate exista nicio împreunare, nicio împăciuire, noi voim a ne lupta contra-i cu averea și sângele până la suspinul cel de pe urmă, până când ori o vom învinge și nimici, ori noi înșine vom apune. Noi, însă nu confundăm această facțiune cu națiunea voastră... Rupeți-vă vâlul ce-l aruncară asupra sănătoaselor simțiri seducătoare ale ei cuvinte. Ori doară credeți, că noi de frică ne îndreptăm spre voi? Noi, am tăcut până când am fost apăsați la pământ, și vă prochiamăm frățeste atunci, când ne-am împreunat în număr precumpănitor, când ne-am aridat împreună cu puterea militară și cu

Alexandru Russo

despre participanții la adunarea dela Blaj

„Un popor întreg de același port și aceeași limbă ca și a poporului nostru, sta mareț în lumina soarelui, și printre sucmane se videau amestecate multe surtuțe; aceste surtuțe acoperia piepturi e tineretului de frunte șit din Blagiu și din școalele Ardealului, tineret cu mare curagiu și mare iubire de neamul românesc! Multă mirare însufla pribejilor spectacolul frăției curate între surtuțe și sucmane; frăție nu numai sînge, dar frăție în traiu și în obiceiuri, și în toate relațiile“.

Braşovul de ieri, de azi, de mâine

Braşovul -- Cetate Academică

de I. Ol. Stefanovici-Svensk
prof.

I.

I. Sinceritate

Un om nu poate să înceteze să fie el însuși; nu poate și nu trebuie să-și din viața poetului roman (Ovidius) că odată tatăl său l-a bătut zdraven ca să-l desvețe de a mai fi poet. Bietul copil făgăduia să se lase de stăruie, dar ...tot în versuri:

„Parce mihi pater...”

„Cruță-mă, tată, din băta

Că versuri nicicând n'oi mai face”.

Tot el spunea mai târziu:

„Et quod temptabam dicere versus erat”. (Și orice încercam să spun vers era).

Omul e totdeauna el însuși.....

De aceea, ceea ce urmează e mai puțin conferința unui profesor cât mai de grabă un fel de eseu — genul meu favorit — în care veți întâlni și pe ziarist, precum și pe omul de literă, pe fostul elev al lui Maiorescu gândind asupra vieții practice, pe „studentul” cărților de biologie, precum și pe cel ce a fost făcut, din nevoie, și observația vieții din jur, „higienist” și „urbanist”.

Veți întâlni aici și pe călătorul prin cele mai civilizate țări ale Europei, ca și pe cel ce prin origina lui brașoveană și negustorească are un simț înăscut al gospodăriei și al... statisticii. Da! există un instinct, o intuiție statistică, din păcate, care nouă Românilor ne lipsește. Dovada lipsa noastră de vedere și de prevedere a faptelor și dovede și mai tare: starea de plâns în care ne găsim azi cu toții, tocmai din aceasta pricină.

II. În necaz și... prea mult soare

Publicasem prin Octombrie trecut (1940) câteva rânduri din care extrag: „Dintru început nu trebuie să cădem în greșala de a îngrămădi prea multe școli — mai ales superioare! — într'un singur oraș, cum a fost bunăoară la Cluj. Aceasta produce o nesănătoasă congestiune academică și — pe de altă parte — lasă alte orașe (de pildă Braşovul ș. a.) cu totul sub nivelul — stimulativ! — academic”.

Nu voiu cădea în greșala, de a face istoricul Braşovului cultural. Cred că abuzul de istorism ne-a făcut și ne face încă mult rău: slăvind la tot pasul și la tot ceasul mărețele umbre suntem cu totul miopi față de problemele și păcatele zilei prezente și orbi față de ziua de mâine! — Dar frumoasa tradiție de cultură și idealism a Mureșenilor și a „Gazetei Transilvaniei” —

față de care trebuie să ne facem datoria de a o ridica la înalțimile curate de odinioară! — și linia trasă de oameni ca Virgil Onițiu, Andrei Bărsan, Aurel Giorte și continuată de Constantin Lăcea și Axente Banciu — acest sfânt al școlii și culturii brașovene — trebuia neapărat înălțată printr'o instituție de învățământ superior. Și ce școală s'ar fi potrivit mai bine cu uimitoarea activitate comercială și industrială a Braşovului decât tocmai „Academia de Comerț” — în sânul căreia ne găsim azi și aici — în Braşov; ca în grădina unui vis împlinit”. Dar să revenim și cu această accentuăm asupra unor lucruri de cutremurătoare importanță:

Nu există o greșală mai mare față de cultura unei țări decât îngrămădirea fără nici o prevedere a instituțiilor școlare și academice în 2—3 orașe. Cine ar putea spune cât rău a făcut Țării supracongestionarea școlară și universitară a Bucureștilor de pildă? O hipertrofie similară — cea pariziană a paralizat și arătat atâtea nobile energii ale Franței. Am fost în *Quartier Latin*, i-am admirat spumegându-i vioiciune — și *pétillante!* — a tineretului de pe Boul-Micha și Rue Saint Jaques; am locuit însumi în Rue de Panthéon și glorioasa Rue de l'Ecole de Médecine... dar câte milenii din cel mai prețios timp social, timpul „intelectualității” unei nații de calitate celei franceze, nu s'au irosit în irezistibile ispite, în zilnice drumuri chilometrice, în mizeria inerentă oricărui furnicar omenesc, câte sănătăți zdrobite înainte de 25 de ani, câte lunecări în *Vie de Bohême*, în tuberculoza (ispititură poetizată de Henry Murger și de atâția alții!) — hipertrofia Parisului, zic, nu a rămas fără înrăurire asupra Românilor imitator fără discernământ al străinătății. Dovada acel „la București” rostit cu un extaz nemotivat de realitate, vinovat de atâtea din prăbușirile noastre economice, etice, culturale și de sigur și naționale.

III. Super-inflația academică

a Clujului a fost — și nu trebuie să se mai revină la ea niciodată! — un fenomen asemănător. Că ne-am obișnuit cu ea, ca viermele în hrean e altă socoteală. În Cluj și climatul era foarte neprielnic:

Așezat într'o văgăună geologică (se zice: „Valea Cănelui”), cuprins într'un climat regional aproape imposibil, care explică și abulia dar și nomadismul, cu „traista zburliță de fluere”, al copilului de Moț.

(va urma)

Scheiul sub raport economic

de Dr. Valer Stînghe

Scheiul fiind cartierul etnic românesc al Braşovului, socotesc că este o necesitate primordială a noastră să vorbim cât mai des de el, arătând lipsurile și perspectivele lui în viitor, pentruca din ciocnirea de păreri să rezulte concluzii de pe urma cărora acest cartier să poată marca progresul pe care-l merită.

O remarcă ce ni s'a impus în mod categoric dela începutul anchetei noastre sanitare din Scheiu a fost mizeria economică a populației din acest cartier. Locuit în majoritate de muncitori și funcționari de origine etnică română, Scheiul trăiește sbuciumul celui care se zbate luptând pentru a-și asigura traiul de pe o zi pe alta. Singura avere a Scheienilor sunt brațele lor de muncitori și sănătatea lor, și aceasta de multe ori subredă sau, în cazuri ceva mai bune, o casă modestă și o grădină fără venituri.

Când așa se prezintă situația lor economică, este firesc ca valurile de criză ce se abat la răstimpuri să lovească în primul rând pe acești locuitori. Nu rareori mă întreb din ce-o mai fi trăind populația nevoiașă a Scheiului, pe vremea aceasta de lipsuri și scumpete excesivă și mă gândesc cu groază la viitorul copiilor de azi, care fiind subnutriți vor deveni tributarii ravnismului și a celorlalte consecințe ale vitaminozei (lipsă de vitamine) și carentei alimentare.

Greul vieții de azi reactualizează problema îndrumării profesionale a poporului din Scheiu.

Care dintre generațiile mai vechi nu-și amintește de starea economică infloritoare de odinioară a Scheienilor? Cine nu-și amintește de faimoșii negustori „chiaburi” din Scheiu, ctitori ai așezămintelor noastre culturale din Braşov, care străbăteau cu mărfurile lor țări și mări, pe la Constantinopol, Odesa, Lipsca și orașele din vechiul Regat al României? unde sunt turmele de oi și cirezile de vaci ale Scheienilor, care poplau munții și poenile noastre? Ce s'a ales de pășunile și pădurile Scheienilor din Poiană și de holdele lor din câmpia Bârsei?

În timp ce concetățenii noștri de altă naționalitate căutau să acapareze, cumpărând tot mai multe averi imobile ai noștri, grație unei mentalități bolnavicioase și lipsei unor indemnuri luminate, vindeau și holde, și grădini și munți, și pășuni, pășind și apoi și ocupațiile lor de negustori, pentruca mai târziu să ajungă, ei și urmașii lor, salahari și servitori la alții.

Dar ce să zicem de meseriașii noștri români care înainte de războiul mondial reușiseră să se impună aici la Braşov prin numărul lor mare și prin destoinicia lor în toate ramurile industriei?

După războiul majoritatea acestor meseriași au dat asalt la funcțiile de stat, chiar și la cele de servitori părăsindu-și ocupațiile lor, greșală pe care mai târziu aveau s'o plătească scump. Și cum nu ar plăti-o scump când ca funcționar, meseriașul de altă dată primește azi un salariu lunar de 4—6 mii lei, pe când un meseriaș calificat este plătit la industriile din Braşov cu 10—15 și 20 mii lei lunar.

Cu toată această experiență tristă pe care Scheiul o trăiește de mulți ani încoace, totuși mentalitatea greșită a Scheienilor mai persistă. Și astăzi ambițiile de viitor ale celor mai mulți se rezumă la idealul: să se nască bursier, să trăiască funcționar și să moară pensionar.

Subliniind caracterul etnic românesc al Scheiului, țin să accentuez că astăzi, când străbatem epoca etnobiologiei, redresarea economică a acestui cartier se impune ca o datorie patriotică a conducătorilor spirituali români ai acestui oraș. Să ne angajem voluntari la această operă, dacă nu vrem ca urmașii noștri să ne facă reproșuri usturătoare pe cari noi, cei de azi, le facem înaintașilor noștri pentru lipsa lor de prevedere.

Desigur, această operă va fi de durată și va trebui să înceapă printr'o întinsă propagandă de luminare a poporului asupra mijloacelor de îmbunătățire a stării lui economice, arătându-se că îmbrașșirea carierei comerciale și industriale (meserii) ocupă locul de frunte.

Coloanele acestui ziar vor fi larg deschise pentru cei care simțindu-se în mod sincer alături de această nefericită populație românească din Scheiu, vor să se însire în rândurile îndrumătorilor ei. Așteptăm ca în primele rânduri să apară intelectuali români din Scheiu.

Un cuvânt cu multă greutate vor avea în rezolvirea acestei probleme conducătorii instituțiilor românești bancare, industriale (Camera de comerț, fabricile), și culturale din Braşov, care vor fi chemați să stimuleze cu cuvântul și cu fapta această operă.

Convocare

Domnii membri ai „Societății Comercianților Români din Braşov”, sunt invitați prin aceasta la **Adunarea generală ordinară**, care se va ține la **18 Mai 1941 la ora 4 d. a. în localul Casinei române din Braşov.**

În cazul când membrii Societății nu se vor întruni în numărul cerut de statute la ora 4 d. a., Adunarea Generală se va amâna cu o oră, după care timp, se va ține cu orice număr de membri cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Domnul Președinte constată numărul membrilor.
2. Deschide Adunarea generală.
3. Se vor alege 3 membri pentru verificarea procesului verbal.
4. Raportul Comitetului Societății despre gestiunea anului 1940.
5. Raportul casierului-contabil despre starea averii și a socotelilor din anul 1940.
6. Raportul comisiunii Adunării generale despre examinarea socotelilor din anul 1940.
7. Stabilirea bugetului 1941.
8. Alegerea Comisiunii de 3 membri pentru supra-examinarea socotelilor.
9. Eventuale propuneri și
10. Alegerea noului comitet.

Braşov, 2 Mai 1941.

ss. Emil Bologa, președinte.

Pe marginea unui Zece Mai

de Ion Colan

De dimineața vremea a îmbrăcat strai de sărbătoare, așa cum își aducea aminte că purtase la un alt Zece Mai. Soare de toamnă a încercat să străbată frunzișul umezit de ploaie, apoi ostenit, învins parcă, n'a mai încercat nimic. Oamenii nici n'au băgat de seamă.

Grupuri-grupuri, invitații și spectatorii ocupă tribunele oficiale, marginele trotuarelor sau linia aleei din spațiile oficialilor.

Autoritățile, civile și militare, române și germane, vin dela Te-Deum-ul oficiat la biserica Sf. Adormiri din Cetate.

În ordine, începe defilarea.

Se remarcă elevii liceului militar dela Predeal (Mănăstirea Dealului). Frumoasa și demnă ținuta trupelor noastre, îndelung aplaudate. Detașamentul german trece sobru, în cadență apăsată,

în linii fără greș aliniate, ca un singur om.

Pe nimeni nu-l interesează fastul.

Fiecare scrutează amănuntul în îmbrăcămintea soldatului nostru, în echipament, în armament. Fiecare își dă seama, că decorul, spoiala, galoanele de diferite culori și pampoanele idem, nu pot fi utilizate astăzi decât în opere. Oamenii doresc să vadă armata de mâine, singura capabilă să ne ducă la victorie.

Și o văd trecând gravă, cu hotăriri interioare.

Are așa de puțină importanță dacă cităm sau nu pe cei ce au participat la serbare. O vor face, desigur, alții, așa încât istoria de mâine va avea documentul complet. Important mi s'a părut sufletul ce stăruia de-asupra tuturor, suflet care a vorbit în felul lui.

Poporul nu știe să ție discursuri.

Împărații Romani își potoleau supușii cu pâine și reprezentații de circ. Noi ne lipsim azi de pâine de ori câte ori ni se cere pe săptămână și nu murmurăm. Poporul nu vrea pâine, vrea altceva și o spune scurt, pe înțelesul tuturor. Vrearea lui dela Braşov s'a înfrățit cu a celor dela Sibiu. Informația gazetărească se oprește aici, dar dacă ar fi să se facă un plebiscit, Ardealul întreg, ca un singur om, n'ar avea decât un răspuns de dat.

Intr'un târziu, când muzicile militare au trecut, și peste oraș s'au așternut tăcerile zidurilor vechi; când ploaia cernută și-a început monotona ei simfonie, cadențarea cuvintelor rostite s'a prelungit dincolo de rostirea lor și fiecare am dus cu noi, amintirea unui Zece Mai, exprimat prin alte două cuvinte, consecvent formulate în istoria acestui neam.

„PRIMA ARDELEANĂ“

14 Mai 1911 — 14 Mai 1941

de Ion Opris

Sub numele de „Banca Generală de Asigurare“ a luat ființă, la 14 Mai 1911, în Sibiu, un nou așezământ de înfrățire socială a Românilor ardeleni, întâiul de acest fel.

Inconjurat cu dragoste și încredere de toată suflarea românească de dincoace de Carpați, institutul de asigurare a înfruntat cu succes toate piedecile și greutățile firești ori cărui început, înlăturând concurența societăților străine, de obicei lipsită de loialitate și, având parte de o activitate normală abia de 2 ani și jumătate, până la declanșarea războiului mondial, totuși a reușit să se consolideze în așa fel, că efectele marelui războiu nu i-a sdruncinat cu nimic forța morală și soliditatea câștigată.

Istoricul „Băncii generale de asigurare“ este unul și același cu al asigurărilor la Români ardeleni. Izvorită din necesitatea de a înlocui o lacună desul de simțită în organizația economică proprie de care dispunea poporul nostru înainte cu 30 de ani, sub dominațiunea străină, și din dorința de a nu mai fi tributari străinilor pe acest teren de activitate, noua societate de asigurare a fost creiată de întregul popor român din Transilvania, cu mijloacele pe care le avea și cu scopul de a servi intereselor naționale.

Simțul altruist care sta la baza acțiunii întreprinderilor noastre economice, ca și solidarismul care caracteriza poporul nostru, a creiat forța morală care le-a asigurat dezvoltarea și viabilitatea. La „Banca generală de asigurare“ din trecut, ca și la „Prima Ardeleană“ de azi, acest simț altruist a fost cu sfințenie cultivat de conducătorii instituției, iar interesul colectiv a primit totdeauna celui individualist. Rezultatele acțiunii sale sunt dovada străduințelor depuse întru atingerea scopului inițial. Nobilitatea acestui scop constă în păstrarea proprietăților, strănse cu destulă trudă, de Români ardeleni, asigurarea fiind un mijloc pentru conservarea avutului național.

Faptul că întreg poporul român din Transilvania și Banat o înconjoară și azi cu dragoste și încredere, denotă continuitatea neschimbată a acțiunii sale, ca și păstrarea și respectarea principiilor de conducere, care au călăuzit-o în primii ani ai existenței satorite în vederea scopului urmărit: *interesul poporului român*.

„Prima Ardeleană“ a contribuit, în cei 30 ani de existență, în mare parte, la îmbunătățirea și ridicarea stării materiale a țărănimii române din acest ținut, ajutând-o prin desdăunerile lichidate, la reconstruirea grabnică a proprietăților (bunurilor) distruse de incendiu, trăsnet sau grindină. Din banii „Primei Ardelene“, plătiți după asigurările pe viață, mulți Români și-au putut

crește copiii la școală, iar alții s-au stabilit cu ușurință în profesii.

Prin propaganda făcută în era maghiară de către conducătorii „Băncii generale de asigurare“, s'a dezvoltat simțul de cruțare și economie, care întărește virtuțile morale, creatoare de valori sociale. Cruțarea produce cumpătare. Cumpătarea oțelește caracterul, iar caracterul oțelit este fundamentul moralei.

„Prima Ardeleană“ pe lângă dăunele lichidate, de zeci de milioane anual, nu a refuzat să-și dea obolul când i sa cerut, făcând importante donațiuni și ajutoare cu scopuri culturale și de binefacere.

Ea este și astăzi păstrătoarea unei credințe neclintite în viitorul neamului nostru. La capătul celor 30 de ani de experiență, respectul trecutului ei o face să privească cu toată încrederea la ziua de mâine, purtând tăria de convingere, că și întâmpurile acestea grele își va păstra cu demnitate locul ce ocupă între instituțiile de asigurare conducătoare din țara noastră.

Instituția de asigurare a Românilor ardeleni a izbutit, pentru că s'a bucurat și se bucură de sprijinul nelimitat al Bisericii, Școlii, Asociațiilor culturale „Astra“, băncilor românești, presei, plugarilor, meseriașilor, neguțătorilor, învățătorilor, preoților, advocaților, medicilor, profesorilor, etc., deci tot ce neamul românesc are mai bun. Încrederea pusă în conducătorii instituției, s'a dovedit întemeiată. Munca acestora a fost grea, dar plăcută și roditoare. Iată cum descrie unul din ei succesul instituției pe care a creiat-o:

„Purtând în noi cea sănătate morală, această tenacitate de acțiune și cea încredere în munca onestă care caracteriza societatea noastră dinainte de războiu, am reușit. Taina succesului n'a fost decât grija de a nu cădea în greșelile altora, de a administra cu cinste agoniseala ce ni se încredințase și de a face totul pentru întreprindere și nimic pentru noi“.

Silită la refugiu în toamna trecută, (dela Cluj, unde și-a avut sediul central 20 de ani, la Sibiu) nu i-a fost dat „Primei Ardelene“ să se bucure din plin — la acest popas — de o legitimă satisfacție a eforturilor sale, deși beneficiază de razele binefăcătoare ale libertăților naționale.

Cu toate acestea, semnificația aniversării rămâne întreagă, atunci când rezultatele activității de până acum dau satisfacția eforturilor depuse întru realizarea unui program de muncă în ogorul atât de important al economiei naționale.

de băieți, *M. Budescu*. Duios a fost și corul bărbătesc „Mama“.

Recitățile: „*Sus inima*“ de eleva *Sanda Ionescu* cl. V. I. com. fete și „*10 Mai 1915*“ de elevul *O. Rădulescu* cl. VI. (A. Bârseanu) au fost simțit redate și colorate. S'a remarcat în special elevul *V. Moldovan* cl. VI. în poezia „*Noi vrem pământ*“ — înlocuind din program „*Ardealul*“, cu care suntem siguri, ar fi stors aplauze și mai furtunoase.

Fanfara liceului onorează strădaniile d-lui *V. Kubat*, care a reușit în scurt timp să pună și această fanfară pe picior de egalitate cu celelalte fanfare școlarești.

Dansurile liceului comercial de fete au fost grațios executate. Poate mai multă alegere nu s'a putut face din cauza scurtimii de timp.

Rolul de abil și priceput director al d-lui *Dragoș Navrea* s'a evidențiat la această *primă probă de forță*, care a situat liceul d-sale la locul bine meritat prin trecutul său.

Conferențe

Vineri 9 Mai în sala festivă a Camerii de Comerț a vorbit d-l prof. dela Academia Com. *Hașeganu* tratând su-

biectul „Legăturile comerciale ale Românilor cu străinătatea“ în fața unui public select.

Duminică 11 Mai, în același loc, a vorbit d-l prof. *Dr. Victor Jinga* în cadrele „Asociației Refugiaților“ despre „*Clujul, cetate românească*“, documentând rolul de Capitală naturală și spirituală de totdeauna a acestui oraș pentru Ardeal.

Corul studenților sub conducerea d-lui *Drăgan* dela Academie a executat cântece naționale. Recitățile au emoționat până la lacrimi asistența pentru care această sală devenise neîncăpătoare.

Au plăcut în special „*Titiana*“ doină cântată de studentul *Petric Anghel*, apoi recitarea d-soarei *Pușcariu* a frumoasei poezii „*Aspru-i vântul pe n-serat*“ de *Ecat. Pittis*. Felicităm din inimă pe tinerii și inimoișii noștri studenți și pe d-l *Bochiș*, conducătorul acestor frumoase manifestații românești. Valoarea lor de educație cetățenească întrece orice cuvânt de apreciere!

Informațiuni

Primăria Municipiului Brașov anunță:

„Populația Municipiului Brașov este încunoștințată, că s'au luat toate măsurile cerute de împrejurări pentru ca să i se asigure cele necesare traiului și în deosebi grâul și porumbul până la noua recoltă.“

Nu este deci nici un motiv de alarmare și nici de cea mai mică îngrijorare.

Cu înțelegerea timpurilor grele ce trăim, cu cumpăt și bună chivernisire vom trece cu bine și ultima lună și jumătate ce ne mai desparte de noua recoltă, care promite a fi îmbelșugată“.

La Chestura Poliției Brașov sunt locuri vacante de gardieni publici. Candidații se vor prezenta în ziua de 15 Mai 1941, ora 8 la cancelaria detașamentului de gardieni publici Brașov, Calea Victoriei Nr. 52, cu următoarele acte:

1. Livretul militar (de preferință gradați).
2. Extrasul de naștere (etatea 23—30 ani).
3. Certificatul de naționalitate.
4. Certificat de bună purtare în comună (vizat de șeful de post).
5. Certificatul de absolvire a cel puțin cursul primar.

Să fie de constituție robustă, fără nici o infirmitate sau diformitate fizică și înălțimea de 1.70 cm.

În ziua susnumită, candidații vor depune la chestura poliției un examen de admitere, care va consta din:

1. Cunoștințe de istoria și geografia țării.
2. Una lucrare scrisă, din care se va constata modul de a scrie.

Examenul se va ține în fața unei comisii prevăzută în legea de organizare a poliției generate a Statului.

La Poligonul de tragere al P.P. — situat pe Promenada de sub Tâmpa, — s'a deschis Școala de Box, — sub conducerea maestrului *Bulandra*, cunoscutul boxer.

Inscrierile se primesc zilnic, între orele 8—12 și 16—18.

Orele de antrenament: Lunea, Marțea, Mercuria, Joia și Vinerea între orele 6—9 după amiază (orele 18—21).

Cinema „Astra“

Dela 16 Ma', o realizare excepțională

cu:

Ilse Werner
Franciska Kinz
Gustav Fröhlich

Hanul din munți

după celebrul Roman cu același nume al lui

Ernst Zahn

Regia:

GUSTAV UCICKY

In atenția refugiaților din teritoriile evacuate.

„Prima Ardeleană“ Societate Anonimă de Asigurări Generale din Cluj, actualmente cu sediul central în Sibiu, Str. Regina Maria Nr. 59-61 — cu reprezentanțe generale în Alba-Iulia, Arad, Brașov, București (Str. Regală Nr. 19), Sibiu și Timișoara — roagă pe toți clienții ei refugiați din teritoriile evacuate, ca întrucât încă nu au luat contact cu Societatea, să binevoiască a anunța actualul domiciliu, sau la Centrala din Sibiu, sau la una din Reprezentanțe, pentru a li se putea da informațiunile necesare pentru continuarea plății primelor de asigurare. Toate drepturile câștigate până la refugiere rămân neștirbite și este în interesul fiecărui asigurat să continue cu plata primelor.

Directiunea generală.

D-na Margareta D. Furnică cu fiul, frații și surorile zdrobiți de durere anunță că se împlinesc 40 zile de când a plecat din sânul familiei la vârsta prea timpurie, acela care ne-a fost atât de drag și scump:

Dumitru I. Furnică

mort în groaznicul accident în ziua de 5 Aprilie 1941, în etate de 42 ani

și roagă rudele, prietenii și pe cei ce l-au cunoscut și nu l-au uitat încă, să ia parte la parastasul ce se va oficia pentru sufletul lui bun și blând, Duminică, 18 Mai 1941, ora 11 a. m. în biserica Sf. Treimi de pe Tocile.

Bunul D-zeu să-l aibă în paza Lui!

CULTURALE

Festivalul aranjat de liceul Comercial „A. Bârseanu“

Serbarea zilei de 10 Mai ne-a adus în acest an o plăcută surpriză prin faptul, că pentru întâia oară aranjează acest festival o singură școală — în speță — liceul „A. Bârseanu“, evitându-se astfel rivalități și mici acte de indisciplina inevitabile la atari ocaziuni. Prezentarea sobră, disciplinată și bine susținută până în sfârșit a elevilor a făcut o plăcută impresie.

Programul liceului comercial de băieți a fost augmentat și cu câteva puncte de către liceul comercial de fete.

Timpul scurt pentru pregătire și rezultatul obținut au evidențiat munca serioasă și asiduă ce se depune la liceul de băieți „A. Bârseanu“.

Conferența d-lui prof. *M. Vătafu* a fost un potrivit elogiu al zilei și a contribuit la înălțarea sufletească a publicului.

Imnul Regal și Imnul Unirii (cor mixt) au impresionat plăcut și au adus meritate aplauze d-lui prof. dela liceul

TIPOGRAFIA

„ASTRA“

Execută orice tipăritură sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți în vedere într-o întreprindere curată românească.

Atellerele: Str. Ing. Eug. Ionică No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA“)

CRONICA RAZBOIULUI

Din telegramele agenției „Rador“, precum și din știrile publicate de ziarele străine, reese că războiul s'a localizat, în înțelesul că forțele armate stau pe poziții înconsolidate. Totuși, vizitele avioanelor de bombardament n'au încetat ci, din contră, ele par a fi mai numeroase și mai persistente ca niciodată. Orașe și sate sunt bombardate cu violență, iar sinistrul ia proporții tot mai mari, tot mai îngrijorătoare.

Aviația germană a atacat portul Hull de pe coasta orientală a Angliei și alte porturi de pe coasta Canalului Mănecii, precum și instalațiile industriale din Nottingham și Midland.

În același timp, aviația britanică a executat un raid până dincolo de Frankfurt-am-Oder, în regiunea Posen din zona frontierei occidentale a Poloniei. Împărțită în mai multe escadrile, flota aeriană britanică a bombardat Hamburg, Bremen și numeroase localități din zona coastei de Nord-Vest a Germaniei, precum și alte obiective din Germania orientală. Importanța acestui raid este, de altfel, recunoscută chiar de Mareașalul aviației germane care precizează că avioanele britanice au trecut de capitala Reichului în regiunea Posen, fapt care a determinat ca artileria anti-aeriană să fie foarte activă.

De asemenea s'a înregistrat un duel de artilerie grea între bateriile de coastă germane și engleze, în zona strâmtorii Canalului Mănecii. Artileria grea germană a bombardat regiunea Duvres, iar cea engleză regiunea Boulogne-Calais.

Acest duel al artileriei de coastă are, pentru ambele puteri beligerante, o deosebită însemnătate. Pentru Germani a fost un fel de a încerca rezistența coastelor vulnerabile engleze într-o eventuală debarcare de trupe, iar pentru Englezi s'a putut stabili gradul de rezistență al oricărui atac german care să protejeze debarcarea trupelor, fapt despre care s'a vorbit în ultima vreme atât de insistent.

Bombardarea centrelor militare și economice din cele două țări se face în mod sistematic și pe măsură ce una din aviații bombardează mai cu furie, cealaltă se străduiește să riposteze la fel.

Pentru aviația germană situația este însă mai favorabilă, și aceasta prin faptul, că forțele germane ocupând coasta franceză, au distanța până la obiectivele engleze redusă la distanța egală cu lățimea Canalului, pe când aviația engleză trebuie să parcurgă distanțe mari pentru a putea bombardă obiectivele de pe teritoriul german. Cu toate acestea, ori de câte ori este bombardată Londra, ripostul aviației britanice asupra Berlinului este din cele mai energice.

In Marea Egee

În Marea Egee Italienii au ocupat insulele Samos și Furuni din apropierea Dodecanezului italian, iar o formațiune aeriană italiană a atacat cu succes un mare convoi de vase comerciale britanice, care naviga în Mediterana occidentală.

După ultimele comunicate se constată că armatele germane și italiene din Marea Egee se concentrează într-o forță uriașă, pentru a străbate dispozitivul englez din Mediterana occidentală, spre Alexandria.

In Abisinia

În Abisinia trupele britanice, formate din indieni, care înaintează dela Nord, au cucerit poziția dela Gumbza, din apropiere de Amba Alagi; iar coloana Sud africană britanică dela Sud, continuă înaintarea în direcția Amba Alagi. Din mesajul Negusului adresat Angliei, din Adis Abeba, reese că armata engleză este stăpână pe situație și acest fapt reese și din comentariile presei italiene, care recunoaște retragerea trupelor comandate de ducele d'Aosta în platoul abisinian, retragere provocată de condițiile grele de luptă împotriva unui inamic superior numeric.

In Irak

În Irak trupele britanice de ocupare împrejurimile localității Rudbah, localitate care este o importantă poziție strategică, căci permite Angliei să controleze întreaga regiune a conductei petrolifere Kirkuk-Haifa. Luptele aeriene ce s'au dat în ultimele zile au cauzat mari pierderi Englezilor, care au ripostat cu o furie neîntâlnită. Între timp, noi forțe armate au fost aduse în orientul apăsător al Irakului.

Teama de o intervenție rusească a fost spulberată de precizarea Uniunii Sovietice, care a desmășit concentrarea de forțe, nu numai la frontiera occidentală, dar și în ori care altă parte.

O știre transmisă din New-York arată, că trupele irakiene se retrag din fața trupelor britanice și că în retragere distrag tot ce ar putea folosi dușmanii. Astfel, după ce au părăsit Habanyia, au stricat digurile depe Eufrat și au inundat regiunea dintre Faludji și Bagdad, spre a împiedeca înaintarea trupelor britanice.

Pe de altă parte presa din Bagdad a publicat o pastorală, semnată de numeroase fețe bisericești, prin care se face apel la uniunea tuturor musulmanilor, din toate țările, împotriva Angliei, cerându-le să ajute pe cât pot Irakul.

Peste Ocean

Și, în timp ce în Europa, „războiul se află în repaus“, peste Ocean, războiul se gătește tot mai amenințătoare intervenția Statelor Unite, intervenție care, de altfel, a fost calificată de fiul președintelui Roosevelt ca o declarație de războiu adresată puterilor Axei.

Din declarațiile d-lui Sumner Welles, secretar adjunct la externe, rezulta că popoarele Americii vor ști să se opună tuturor puterilor care aspiră la dominierea lumii și vor să desființeze toate libertățile la care s'au străduțit atât de mult. Statele Unite sunt dispuse să joace rolul lor în apărarea emisferei occidentale.

Vice-amiralul argentinian Guisasa, răspunzând d-lui Welles, a declarat, în numele statelor din America latină, că politica acestor țări se inspiră, din aceleași idealuri și va urmări țeluri comune.

Împotriva acestor declarații, se opun declarațiile d-lui Hoover, fostul președinte al Statelor Unite, care într'un discurs viguros, rostit în fața microfonului, a avertizat pe ascultători, că evenimentele pentru însoțirea convoaielor de armament, ar însemna războiul. Statele Unite nu sunt însă pregătite de războiu, nici din punct de vedere material și nici din punct de vedere moral.

În America s'au organizat întâlniri împotriva intrării în războiu. Săptămâna în curs este din cele mai grele pentru politica Americii, căci în acest răstimp se vor lua hotărâri de o importanță capitală, cum este cea a transporturilor, a rechizițiilor sau a transferului vaselor de comerț străine, a nouilor impozite și, în fine, discursul pe care-l va rosti d. Roosevelt la Chicago.

Pe plan politic

Trecând peste alte discursuri și manifestări cu caracter războinic, senzația săptămâni a format-o dispariția d-lui Rudolf Hess.

Londra anunță că d-l Hess a ajuns în Scoția, cu un avion Messerschmidt, salvându-se, apoi, cu parașuta.

Deocamdată diferitele zvonuri în legătură cu această dispariție nu pot fi luate în considerație.

M. M.

M. Sa Regele Mihai I înălțat la gradul de Mareșal al României

În ziua de 10 Mai, la orele 9,40, în Sala Tronului, s'a desfășurat scurta și impresionanta solemnitate, a înălțării M. S. Regelui la gradul de Mareșal al României.

Cu această ocaziune, d-l General Ion Antonescu l-a înmănat bastonul de mareșal rostind următoarele cuvinte:

Majestate,

Vă încredințez azi din partea Oștirii și în numele Țării, Bastonul de Mareșal al neuitatului și leului Vostru Bunic.

Rog Cerul, Sire, Să-l purtați cu mândrie, Să-l purtați cu glorie.

Simbol ieri al înfrângerii și al întregirii, să fie azi simbol al unirii și să fie mâine simbol al reîntregirii.

Să trăiți Majestate!

ULTIMA ORA

Un important consiliu de miniștri în Franța

Vichy (Rador). Corespondentul agenției D.N.B. transmite:

Miercuri dimineața va avea loc un consiliu de miniștri la care vor lua parte toți membrii guvernului.

În cercurile politice de aici se presupune că în cursul acestui consiliu Amiralul Darlan va face o expunere în fața colegilor săi asupra întrevederilor cu Fuehrerul. La terminarea consiliului va fi dat un comunicat.

Alarmă aeriană la Alexandria

Bejruth (Rador). Corespondentul agenției D.N.B. comunică:

Postul de Radio egiptean anunță, că Marți dimineața s'a dat o alarmă la Alexandria. Avioanele inamice au aruncat bombe asupra orașului, care au pricinuit unele pagube.

ȚARA BARSEI

RĂȘNOV

Culturală. — În comuna noastră s'a organizat de preoți și învățatori două serbări culturale. Programul întocmit de cursul supraprimar a fost foarte bogat și bine executat. S'a remarcat piesa „Copila orfană“, cu cântece aranjate de dir. șc. V. Leu. Acesta a vorbit despre „Colaborarea între școală și familie“, iar pr. I. Scurtu despre „Educația copiilor în familie“.

A doua serbare a fost organizată de inv. Garabagiu, Ruxanda Caraman și O. Țaranu. S'a remarcat elevul V. Ciobanu. Pr. N. Gogonea a vorbit despre „Rolul mamei în familie“.

Economică. — Creditul agricol, acordat de Stat prin B. N. R. și prin băncile populare este mort, cu toate că dobânda este numai de 5%. Aceasta datorită formalităților de la B. N. R. și a întregului aparat de difuzare.

Țina pâinei. — Brutarii nu pot satisface nici 10% din necesitățile de pâine ale Rășnovului, pentru că nu primesc făină. De două luni nu s'a mai distribuit făină populației, afară de Paști câte două-trei kg. Toate intervențiile făcute, au ramas fără rezultat.

Furturi. — Dela morarul Miron Avramel s'au furat 2 saci cu făină și o curea de transmisiune în valoare de 50.000 lei. Spargătorii sunt: Kraft Mihail din Rășnov Nr. 1092 și Kovaci Iuliu. Kraft Mihail mai are 2 ani de temniță grea pentru furt și spargeri.

Conferință

În cadrul „Extensiunii Academice“ va vorbi d. prof. Ion Gherghel despre *Legăturile literare germano-române în epoca clasică*, Sâmbătă, 17 Mai ora 7 d-m. în sala festivă a Camerei de Comerț.

Știri interne

În conformitate cu dispozițiunile No. 60.430 din 6 Mai 1941, ale recensământului General al României, se aduce la cunoștință publică următoarele:

Toți acei care din diferite motive nu s'au inseris la recensământ până la data de 5 Mai 1941, ultimul termen legal, vor cere înregistrarea la recensământ prin petiție timbrată și expediată recomandat prin poștă, exclusiv și direct, *Instituției Central de Statistică București V. Solul Unirii No. 28.*

În cerere se va specifica, numele și pronumele, profesiunea, adresa exactă la 6 Aprilie 1941 (data recensământului) și absolut obligatoriu și a năunțului motiv real pentru care nu s'au recensat normal.

Zilele când sunt deschise Colecturile Loteriei de Stat

Conform Deciziei No. 11842 din 28 Aprilie, a Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, se aprobă: Colecturile și subcolecturile Regiei Loteriei de Stat, pot fi deschise în zilele de Dumineca 18 și 25 Mai 1941, până la ora 20.

În cazul când colectorii au mai multe obiecte de activitate în același local, în zilele de lucru nu vor funcționa după ora 19, decât secțiunile care vând bilete de loterie, iar vânzarea acestor bilete se va face cu personalul prin rotație.

În zilele de Duminecă 18 și 25 Mai 1941, deasemeni nu vor funcționa decât secțiunile care vând bilete de loterie, respectându-se repausul dela amiază, iar vânzarea acestor bilete se va face cu personalul prin rotație.

Funcționarilor întrebunțați în zilele de Dumineca 18 și 25 Mai 1941, li se vor acorda repaus compensator, în cursul săptămânii ce urmează.

Redactor responsabil
ION COLAN